

TIN HỘI THẢO KHU VỰC LẦN THỨ NHẤT VỀ QUẢN LÝ CHẤT LƯỢNG THỐNG KÊ VÀ CÁC NGUYÊN TẮC CƠ BẢN CỦA THỐNG KÊ CHÍNH THỨC TẠI HÀN QUỐC

1. Mục đích của cuộc hội thảo

Từ ngày 27 tháng 6 đến 1 tháng 7 năm 2005 tại Daejeon, Cộng hòa Hàn Quốc, Viện Thống kê Châu Á, Thái Bình Dương (SIAP) đã phối hợp với Cơ quan Thống kê quốc gia Hàn Quốc (KNSO) tổ chức cuộc hội thảo tập huấn lần thứ nhất về quản lý chất lượng thống kê và các nguyên tắc cơ bản của thống kê chính thức. Thành viên tham gia hội thảo là cán bộ quản lý bậc trung cấp của 20 nước và vùng lãnh thổ trong khu vực, bao gồm: Brunei, Campuchia, Trung Quốc, Fiji, Hàn Quốc, Hồng Kông, Iran, Lào, Macao, Malaysia, Maldives, Mông Cổ, Myanma, Nepal, Philippine, Sri Lanka, Thái Lan, Timor, Tonga và Việt Nam. Mục tiêu của hội thảo nhằm tăng cường khả năng của cơ quan Thống kê Nhà nước trong việc tạo ra thông tin thống kê kịp thời, đáp ứng nhu cầu của người sử dụng, tăng cường khả năng đánh giá chất lượng số liệu thống kê và khả năng thiết kế, lập kế hoạch và thực hiện chương trình thống kê qua việc sử dụng công cụ quản lý dựa trên kết quả cuối cùng.

2. Nội dung hội thảo

Trong 5 ngày hội thảo, các giảng viên đã trình bày những nội dung cơ bản sau:

i. Thông báo kết quả đánh giá việc thực hiện 10 nguyên tắc cơ bản của thống kê chính thức được tổng hợp qua báo cáo quốc gia của 20 nước và vùng lãnh thổ gửi cho hội thảo;

ii. Vụ Thống kê của Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF) giới thiệu *Lược đồ đánh giá chất lượng số liệu* (DQAF). Mục tiêu chủ yếu của Lược

đồ nhằm cung cấp một công cụ linh hoạt dùng để đánh giá định tính chất lượng số liệu thống kê của một số chỉ tiêu kinh tế tổng hợp như tổng sản phẩm trong nước, chỉ số giá tiêu dùng, thống kê về thu nhập và nghèo, v.v... cho các quốc gia. Lược đồ đánh giá chất lượng có cấu trúc hình thác nước với quy trình đi từ tổng quan và trừu tượng đến chi tiết và cụ thể. Ở mức tổng quan và trừu tượng, Lược đồ đề cập tới các điều kiện tiên quyết và 5 tiêu thức đảm bảo chất lượng số liệu thống kê.

- Điều kiện tiên quyết đảm bảo chất lượng số liệu thống kê không phải là các tiêu thức về chất lượng mà đó là các yếu tố hay điều kiện đặt ra cho các cơ quan, tổ chức như: Cơ quan Thống kê quốc gia, Ngân hàng Nhà nước, các Bộ, ngành. Điều kiện tiên quyết liên quan tới các yếu tố: Môi trường pháp lý và tổ chức; nguồn nhân lực và tài chính hiện có cho chương trình thống kê; yếu tố phù hợp; yếu tố về quản lý chất lượng khác.

- Năm tiêu thức đảm bảo chất lượng số liệu thống kê bao gồm: Đảm bảo tính trung thực; đúng đắn về phương pháp luận; chính xác và tin cậy; khả năng phục vụ số liệu; khả năng truy cập.

Ở mức chi tiết và cụ thể, Lược đồ đề cập tới các yếu tố trong từng tiêu thức của toàn bộ 5 tiêu thức. Chẳng hạn như đối với tiêu thức đảm bảo tính trung thực, các yếu tố phải đánh giá để đảm bảo chất lượng số liệu thống kê bao gồm: tính chuyên nghiệp; tính công khai; tiêu chuẩn về đạo đức nghề nghiệp. Đối

với tiêu thức đúng đắn về phương pháp luận, các yếu tố cần đánh giá bao gồm: khái niệm và định nghĩa; phạm vi; phân loại/ phân theo khu vực; cơ sở hạch toán.

iii. *Báo cáo việc tuân thủ các chuẩn mực và các quy định*, đây là một tài liệu trình bày nội dung hướng dẫn cách đánh giá chất lượng các chỉ tiêu theo Lược đồ đánh giá chất lượng số liệu. Mỗi yếu tố trong DQAF được xếp hạng theo một trong bốn mức: thực tế tuân thủ tốt (ký hiệu là O), thực tế tuân thủ khá (LO), thực tế gần như không tuân thủ (LNO) và thực tế không tuân thủ (NO).

Chẳng hạn, đánh giá về điều kiện tiên quyết để đảm bảo chất lượng số liệu thống kê của một nước, khi đó phải đánh giá các yếu tố về môi trường pháp lý và tổ chức; các nguồn nhân lực và tài chính hiện có cho chương trình thống kê; yếu tố phù hợp; yếu tố về quản lý chất lượng khác. Ví dụ đánh giá về nguồn nhân lực và tài chính hiện có, tài liệu quy định: “*Nguồn nhân lực, tài chính và công cụ tính toán phải tương xứng với chương trình thống kê*”. Khi đánh giá phải rà soát số lượng và chất lượng nhân viên thống kê công tác trong lĩnh vực biên soạn chỉ tiêu đang cần đánh giá xem có đủ và trình độ có phù hợp không. Đánh giá tính phù hợp và đầy đủ về số lượng máy tính và các công cụ tính toán khác. Nguồn kinh phí có phù hợp không. Bên cạnh đánh giá về số lượng, chất lượng nguồn nhân lực và tài chính, trong phần này còn phải đánh giá việc sử dụng có hiệu quả không.

Vừa qua IMF đã đánh giá chất lượng chỉ tiêu CPI của Philipine; chất lượng thống kê tài khoản quốc gia, CPI, chỉ số giá bán buôn (WPI), thống kê tài chính Nhà nước, tiền tệ và cán cân thanh toán quốc tế của Ấn Độ và

Sri Lanka. Kết quả là chất lượng chỉ tiêu CPI của Philipine được xếp loại O – rất tốt, không có bất kỳ điều gì phải phân nản theo các tiêu thức của DQAF. Trường hợp CPI của Ấn Độ, các yếu tố liên quan tới tiêu thức *đảm bảo tính trung thực đều được xếp loại O*, trong khi đó tiêu thức tính chính xác và tin cậy có yếu tố về nguồn số liệu chỉ được xếp loại LNO vì quyền số dùng để tính CPI quá lỗi thời (dựa vào điều tra thu nhập và chi tiêu của hộ gia đình từ năm 1981-1982), yếu tố về kỹ thuật thống kê được xếp loại LO vì cách xử lý sản phẩm mới không phù hợp.

iv. *Cách tiếp cận theo Lược đồ logic (LFA)*, đây là một công cụ dùng trong quản lý, trình bày và phân tích vấn đề. Công cụ này giúp cho các nhà kế hoạch và quản lý trên các khía cạnh sau:

- Phân tích và đánh giá thực trạng tình hình để chuẩn bị một dự án mới;
- Thiết lập công cụ theo một trật tự logic để đạt được mục tiêu đề ra;
- Xác định các rủi ro trong quá trình thực hiện để đạt tới mục tiêu đề ra;
- Thiết lập cách đánh giá và giám sát quá trình để đạt được sản phẩm và kết quả của dự án;
- Trình bày tóm tắt nội dung dự án theo một mẫu chuẩn;
- Giám sát và đánh giá dự án trong thời gian thực hiện.

Với công dụng nêu trên, LFA là công cụ hữu ích trong việc xây dựng, quản lý và đánh giá dự án. Các tổ chức quốc tế thường yêu cầu các đơn vị xin tài trợ dưới dạng dự án phải sử dụng công cụ này trong việc xây dựng văn kiện dự án. **(tiếp theo trang 23)**

TIN HỘI THẢO KHU VỰC LẦN THỨ NHẤT..... (tiếp theo trang 33)

Cấu trúc của cách tiếp cận theo Lược đồ logic bao gồm: cây vấn đề; cây mục tiêu; phân tích các chiến lược có thể áp dụng; lựa chọn chiến lược. Bốn phần này cuối cùng được đặt vào một ma trận (The Logframe matrix) với các dòng mô tả mục tiêu dài hạn, mục đích, sản phẩm và các hoạt động của dự án. Các cột mô tả chỉ tiêu cần đạt được, phương thức thực hiện, các điều kiện để thực hiện dự án.

3. Phương thức hội thảo, tập huấn

Phương thức hội thảo, tập huấn phù hợp với các thành viên là cán bộ quản lý bậc trung cấp. Các giảng viên giới thiệu lý thuyết, chia nhóm và giao bài tập cho các

nhóm chuẩn bị. Các nhóm cử đại diện thuyết trình. Phương thức này bắt buộc mọi thành viên tham dự phải làm việc và không thể thoái thác nhiệm vụ.

Cuộc hội thảo rất cần thiết và bổ ích vì đã trang bị kiến thức, phương pháp đánh giá chất lượng số liệu thống kê một cách đầy đủ, toàn diện theo một phương pháp khoa học và có tính khả thi. Những nội dung trình bày trong hội thảo được mô tả qua bài tập áp dụng nên các học viên cũng làm quen với phương pháp, giúp cho họ biết cách áp dụng trong việc đánh giá khi trở về cơ quan thống kê của họ ■

Nguyễn Bích Lâm
Viện Khoa học Thống kê